

3.1 การศึกษาการกริตในภาษาอื่น

การกริต เป็น เรื่องที่มีผู้ศึกษาวิเคราะห์อยู่เป็นอันมากในภาษาต่าง ๆ แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะกล่าวถึงการศึกษากการกริตในภาษาไทยบางฉบับ เพื่อให้ทราบว่าผู้ศึกษากการกริตในภาษาไทย เข้าใจเรื่องกริตอย่างไร นอกจากนี้จะกล่าวถึงการศึกษากการกริตในภาษาอังกฤษ เฉพาะการศึกษาที่มุ่งพูดเรื่องวิธีการวิเคราะห์การกริตโดยทั่วไปโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่าง แต่จะไม่กล่าวถึงการวิเคราะห์การกริตของภาษาอังกฤษโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นวิธีการแบบต่าง ๆ ในการศึกษาเรื่องกริต

3.1.1 การศึกษากการกริตในภาษาไทย

3.1.1.1 พระยาอุปกิตศิลปสาร

ในหนังสือหลักภาษาไทย พระยาอุปกิตศิลปสาร (2514: 119) กล่าวว่า การกริตเป็นการกชนิดหนึ่ง การกของพระยาอุปกิตศิลปสารหมายถึง นาม สรรพนามที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค เช่น เป็นผู้ทำ ผู้ถูกทำ หรือผู้เป็นเจ้าของ เป็นต้น พระยาอุปกิตศิลปสารกล่าวว่า การกริตการกร คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้ให้ทำกริยาซึ่งตำแหน่งการปรากฏของการกริตการกรนี้จะ เป็นดังนี้คือ

1. ปรากฏหลังบุพบท "ยัง" ในตัวอย่าง เช่น

ครูยังศิษย์ให้อ่านหนังสือ

หรือ 2. ปรากฏหลังกริยานุเคราะห์ "ให้" ในตัวอย่าง เช่น

ครูให้ศิษย์อ่านหนังสือ

หรือ 3. ปรากฏอยู่หน้าข้อความ ตัวอย่าง เช่น

ศิษย์ถูกครูให้อ่านหนังสือ

ศิษย์ถูกให้อ่านหนังสือ

คำ ศิษย์ ในข้อ 1. และ 2 จะทำหน้าที่การกริตการกรอยู่หลังคำบุพบท "ยัง" หรือหลังกริยานุเคราะห์ "ให้" ส่วนในข้อ 3 ศิษย์ ยังทำหน้าที่เป็นประธานอีกด้วย เพราะอยู่หน้าข้อความ ประโยคซึ่งมีการกริตการกรปรากฏ เรียกว่า ประโยคการกริต

3.1.1.2 บรรจบ พันธุเมธา

บรรจบ พันธุเมธา (2525: 171-73) กล่าวถึงการตีความว่า การตีความเป็นความสัมพันธ์แบบหนึ่งระหว่างคำนามในตำแหน่งเฉพาะกับคำกริยา "ให้" และกริยา "ให้" ในที่นี้ จะมีความหมายว่า 'ทำให้' เช่น

- ก. คนให้แม่จับหนู
- ข. ครูให้นักเรียนทำเวร
- ค. พ่อแม่ให้ลูกไปเที่ยว

ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามในตำแหน่งดังกล่าว (คำนามที่ขีดเส้นใต้) กับคำกริยาจะบอกความหมายของประโยคว่าอยู่ในลักษณะใช้ (ประโยค ก.) บังคับ (ประโยค ข.) หรืออนุญาต (ประโยค ค.)

3.1.2 การศึกษาการตีความในภาษาอังกฤษ

3.1.2.1 จอห์น ไลออนส์

ไลออนส์ (Lyons 1968) กล่าวว่า การตีความเป็นลักษณะความสัมพันธ์ชนิดหนึ่งระหว่างประโยคกรรมบางชนิดกับประโยคกรรม ความสัมพันธ์ชนิดนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์การตีความ กล่าวคือ ประโยคกรรมเป็นประโยคที่แปรมาจากประโยคกรรมโดยการใช้กฎการตีความ ซึ่งเป็นกฎปริวรรต

ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกรรมและประโยคกรรมที่เรียกว่า การตีความแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ก. ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกรรมที่เป็นประโยคไม่ซับซ้อนในโครงสร้างผิวกับประโยคกรรม เมื่อพิจารณาด้านความสัมพันธ์จะเห็นว่า ประธานของประโยคกรรมเป็นตัวเดียวกับกรรมของกริยาในประโยคกรรมและประธานของประโยคกรรมจะมีหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา (agent) หรือผู้ก่อกริยา (causer) และมักเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น

The brass shines.

John shines the brass.

ความสัมพันธ์ของประโยคกรรมและประโยคกรรมในลักษณะนี้มี 2 ประเภทย่อย คือ

ก.1 ประธานของประโยคกรรมเป็นผู้กระทำกริยา (agentive)

ก.2 ประธานของประโยคกรรมไม่ใช่ผู้กระทำกริยา (non-agentive)

ในการแยกความแตกต่างระหว่างผู้กระทำกริยาและไม่ใช่ผู้กระทำกริยา เราต้องพิจารณาว่าประโยคกรรมนั้นสามารถตอบคำถามของคำถามชนิดใดใน 2 ชนิดต่อไปนี้

1. What did N do?

2. What happened to N?

สมมติว่าเรามีประโยคบอกเล่า John flew through the air. ประโยคบอกเล่านี้เป็นคำตอบของคำถามที่ 1 ได้ ดังนั้น John จะเป็นผู้กระทำกริยา คือ เป็นผู้ก่อให้เกิดการกระทำกริยา ถ้ามีประโยค John fell down. ประโยคนี้ไม่เป็นคำตอบของคำถามที่ 1 แต่อาจเป็นคำตอบของคำถามที่ 2 ได้และ John ในประโยคหลังนี้ก็จะไม่ใช่ผู้กระทำกริยา

นอกจากจะพิจารณาประธานของประโยคกรรมแล้ว เรายังอาจพิจารณารูปของคำกริยาในประโยคกรรมควบคู่ไปด้วยได้อีกดังนี้

1. ถ้าประธานของประโยคกรรมเป็นผู้กระทำกริยา รูปของคำกริยาในประโยคกรรมเหมือนกับรูปของคำกริยาในประโยคกรรม เช่น

The horse jumped.

John jumped the horse.

ประโยคกรรมที่มีความสัมพันธ์กับประโยคกรรมในลักษณะนี้ ไลออนส์ เรียกว่า หน่วยสร้างการิต (causative construction) แบบไม่ใช้รูปแสดง (zero modification) กล่าวคือ เมื่อใช้กฎปริวรรตเติมอรรถลักษณะการิต (+caus) เข้ากับรูปกริยาในโครงสร้างสีกจะได้รูปกริยากรรมเป็นตัวเดียวกับรูปกริยากรรม

jump (กริยากรรม): (+caus) → jump (กริยากรรม)

จะสังเกตได้ว่า การเติมอรรถลักษณะการิตแบบนี้ไม่ได้ทำให้รูปกริยาการิตซึ่งเป็นกริยากรรมเปลี่ยนแปลงไปจากรูปกริยากรรม สิ่งที่ควรสังเกตก็คือ ผู้กระทำกริยาที่เป็นประธานในประโยคกรรมเป็นตัวเดียวกับกรรมในประโยคกรรม ดังตัวอย่างข้างต้น

2. ถ้าประธานของประโยคกรรมไม่ใช่ผู้กระทำกริยา อาจแบ่งได้เป็น

2 ประเภทย่อยตามรูปของคำกริยา คือ

2.1 รูปของคำกริยาในประโยคกรรม เหมือนกับรูปกริยาในประโยค
กรรม ประโยคกรรมชนิดนี้เรียกว่า หน่วยสร้างการิตแบบที่ไม่ใช้รูปแสดง เช่น

The stone moved.

John moved the stone. (Lyons 1968: 368)

2.2 รูปของคำกริยาในประโยคกรรมไม่ เหมือนกับรูปคำกริยาในประ-
โยคกรรมเลย เช่น

Bill died.

John killed Bill.

ประโยคกรรมชนิดนี้เรียกว่า หน่วยสร้างการิต เช่นกัน แต่เป็นแบบแสดงด้วยศัพท์ (lexicaliza-
tion) กล่าวคือ กฎปริวรรตจะทำให้มีการเติมอรรถลักษณะการิต เข้ากับรูปกริยากรรมในโครงสร้าง
สีก die: +caus ก็จะได้รูปกริยากรรมในโครงสร้างผิวเป็น kill ซึ่งมีรูปต่างไปจากรูปกริยา
กรรม แม้ว่ารูปกริยาทั้ง 2 จะต่างกันแต่เมื่อพิจารณาด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์จะเห็นว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกรรมและประโยคกรรมแบบนี้ยัง เป็นความสัมพันธ์แบบการิตอยู่

ข. ประโยคกรรมที่เป็นประโยคซับซ้อนในโครงสร้างผิวกับประโยค
กรรม โดยในประโยคกรรมที่เป็นประโยคซับซ้อนมีกริยาที่ไลออนส์เรียกว่า กริยาแสดงการิต
(causative auxiliaries) ซึ่งหมายถึง กริยาที่เติมหน้าประโยคกรรมแล้วทำให้ประโยคนั้น
มีความหมายเป็นการิต เช่น make, get, have ประโยคกรรมชนิดนี้มีลักษณะโครงสร้างสีกแบบ
ที่ประโยคกรรม เป็นอนุประโยคปรากฏในภาคแสดงของประโยคกรรมและประธานของประโยค
กรรมเป็นผู้กระทำกริยาหรือไม่ก็ได้ ไลออนส์เรียกประโยคกรรมชนิดนี้ว่า productive
causative construction เช่น

John made Bill sing.

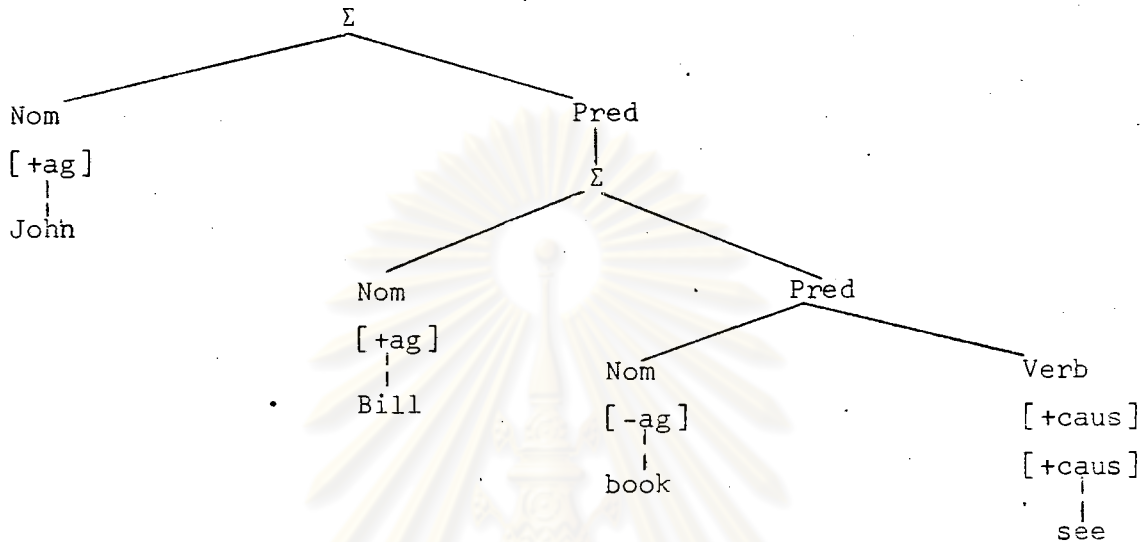
John made Bill fall.

นอกจากจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกรรมและประโยค
กรรมในแง่ความสัมพันธ์แบบการิตแล้ว ไลออนส์ยังกล่าวถึงประโยคกรรมซึ่งอาจ เป็นประโยค
ที่แสดงความสัมพันธ์การิตซ้อนกัน 2 ครั้ง เช่น

John shows the book to Bill.

= John makes Bill see the book.

ซึ่งมีโครงสร้างลึกดังนี้ (Lyons 1968: 387)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประโยคกรรม ประโยคกรรม และประโยคกรรม

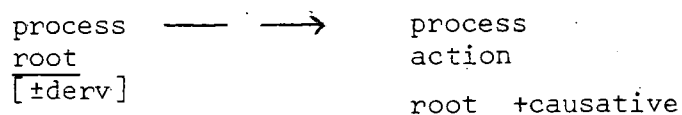
ที่กล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กันโดยใช้กฎการิต กล่าวคือ

ประโยคกรรม $\xrightarrow{+caus}$ ประโยคกรรม

และประโยคกรรมบางประเภทก็ได้มาจากการใช้กฎการิตกับประโยคกรรม (ดู ข้อ ข.)

3.1.2.2 วอลเลซ แอล เชฟ

เชฟ (Chafe 1970) กล่าวว่า การิตเป็นอรรถลักษณะที่เกิดเวลาที่ใช้แปลงหมวดคำประเภทหนึ่ง (derivational unit) จากรากกริยา (root) ซึ่งเป็นกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง (process verb) ทั้งที่เป็นกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงเอง (intrinsically process verb) หรือเปลี่ยนมาจากกริยาประเภทอื่น (derivatively process verb) มาเป็นกริยาการิตซึ่งเป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลง (action-process verb) ดังแผนภูมิที่แสดงไว้ข้างล่างนี้

แผนภูมิตั้งต้นอ่านว่า รากกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงอาจจะกลายเป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลงโดยมีอรรถลักษณะแปลงหมวดคำการิตเพิ่มเข้ามา จึงทำให้กริยาที่แปลงมาใหม่ เป็นกริยาการิตและเป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลง

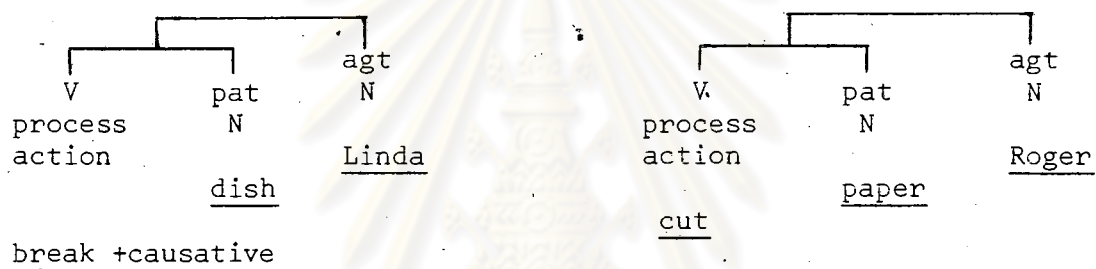
กริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลงได้โดยเติมอรรถลักษณะแปลงคำกริตเข้าไป เขฟกล่าวว่า
อาจมีผู้สงสัยว่ามีกริยาซึ่งมีอรรถลักษณะประจำศัพท์ เป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลงหรือไม่
ถ้าพิจารณาประโยค เช่น

Roger is cutting paper.

Roger lifted the rock.

Roger kicked the door.

เป็นที่น่าสังเกตว่า โครงสร้างของประโยคทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น
เหมือนกับโครงสร้างประโยค Linda broke the dish. ดังนี้

แม้จะมีโครงสร้าง เหมือนกัน แต่จะสังเกตได้ว่าความสัมพันธ์ในทาง
อรรถศาสตร์ระหว่าง cut กับ paper ไม่เหมือนกับ break กับ dish เพราะประโยค
Linda broke the dish. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง (the causing of a change of
state) สามารถเห็นได้ชัด กล่าวคือ Linda เป็นสาเหตุทำให้จานแตก ส่วนประโยค Roger
is cutting paper. เราอาจกล่าวได้ว่า Roger เป็นสาเหตุทำให้กระดาษขาด แต่ประโยค
นี้จะเป็นการเน้นการกระทำ คือ การตัดมากกว่าเน้นสภาพสุดท้ายของการกระทำ คือกระดาษขาด
ดังนั้นเขฟจึงกล่าวว่า กริยาทั้ง 2 ตัวคือ cut กับ break ต่างกันเนื่องจาก cut เน้นการกระทำ
ส่วน break เน้นสภาพสุดท้าย (Chafe 1970: 131) เขาจึงให้ cut เป็นกริยาที่มีอรรถลักษณะ
ประจำ เป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลงและ break เป็นกริยาแสดงอาการและการ
เปลี่ยนแปลงที่แปลงมาโดยใช้อรรถลักษณะแปลงคำกริต

จากคำอธิบายของเขฟดังที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า กริยาแสดง
อาการและการเปลี่ยนแปลงสามารถจัดได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กริยาที่มีอรรถลักษณะประจำ เป็นกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลง

แปลงซึ่งเซฟไม่ถือว่าเป็นกริยาแสดงการริต เช่น cut, lift, kick

2. กริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นกริยาแสดงการริตที่แปลงมาจากกริยาประเภทอื่นโดยการใช้รรถลักษณะแปลงคำการริต เช่น break, dry, tighten

3.1.2.3 มาซาโยชิ ชิบาตานิ

ชิบาตานิ (Shibatani 1976a) ได้ให้คำจำกัดความของการริตโดยใช้สถานการณ์การริต (causative situation) เข้าช่วยอธิบาย โดยกล่าวว่าโครงสร้างการริตจะต้องประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเรียกว่า เหตุการณ์ที่เป็นเหตุ (causing event) แล้วมีเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดตามมา เหตุการณ์หลังนี้เรียกว่า เหตุการณ์ที่เป็นผล (caused event) และเหตุการณ์ทั้งสองจะต้องมีความสัมพันธ์กันโดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ที่เกิดตามมา ตัวอย่างเช่น

1. I told John to go.
2. I regret that John went.
3. I opened the door.
4. I made John go.

เมื่อพิจารณาคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น พบว่าประโยคที่ 1 และ 2 ไม่เป็นประโยคการริตเพราะผู้พูดเชื่อว่าประโยคที่ 1 John อาจจะไม่ไปหลังจากที่ผู้พูดบอกให้ไป เพราะเราอาจพูดว่า I told John to go but he actually didn't go. ได้ ส่วนประโยคที่ 2 นั้นผู้พูดเชื่อว่า John ได้ไปจริง ๆ เพราะเราไม่สามารถพูดว่า I regret that John went but he actually didn't go. ได้ แต่เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลัง คือ การไปของ John แล้วจะเห็นว่าการไปของเขาไม่มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนคือ I regret เลย ส่วนประโยคที่ 3 และ 4 เป็นประโยคการริตเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลังมีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน กล่าวคือ ผู้พูดเป็นผู้ที่ทำให้ประตูเปิดและเป็นผู้ทำให้ John ไป

ตามความคิดของชิบาตานิ กริยากรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กริยากรรมการริต เช่น open, melt และกริยากรรมแท้ เช่น kick, push ชิบาตานิกล่าวว่าเราสามารถแสดงความแตกต่างระหว่างกริยา 2 ประเภทดังกล่าวข้างต้นได้ โดยพิจารณาประโยคใน

หน้า 19

1. John kicked the ice but nothing happened to it.
2. *John melt the ice but nothing happened to it.

เกณฑ์ที่ชิบาตานิใช้ในการตัดสินว่ากริยาประเภทใด เป็นกริยาการริต คือการเติมอนุประโยค but nothing happened to X หรือ but X actually didn't do something เช่น

1. *I melt the ice but nothing happened to it.
2. I told John to go but he actually didn't go.

และดูว่าเมื่อเติมอนุประโยคเหล่านั้นเข้าไปแล้ว ความหมายของประโยคที่ขัดแย้งกันหรือไม่ ถ้าขัดแย้งกันแสดงว่า กริยานั้นเป็นกริยากรรมการริต ถ้าไม่ขัดแย้งกันก็เป็นกริยากรรมแท้ (Shibatani 1976a: 2) ในประโยคที่ 1 กริยา melt แฝงความหมายว่านามที่ตามมาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งเป็นผลมาจากผู้ที่กระทำกริยานี้ ดังนั้นประโยคที่ 1 จึงเป็นประโยคที่ไม่ถูกไวยากรณ์เพราะความหมายของประโยคหลักและอนุประโยคขัดแย้งกัน melt จึงเป็นกริยากรรมการริต แต่ความหมายของประโยคที่ 2 ไม่ขัดแย้งกันเหมือนประโยคที่ 1 กริยา told ในประโยคที่ 2 จึงเป็นกริยากรรมแท้

โครงสร้างที่มีลักษณะตามคำจำกัดความของชิบาตานิว่าเป็นการริตนั้น แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. แบบที่แสดงด้วยหน่วยคำ (morphology) แบบของการริตชนิดนี้ชิบาตานิเรียกว่า lexical causative ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบย่อยคือ 1.1 แบบที่รูปกริยากรรมเหมือนรูปกริยากรรม หลังจากที่มีการเติมหน่วยคำแล้ว เช่น

The door opened.

I opened the door.

- 1.2 แบบที่รูปของหน่วยคำปรากฏเมื่อเป็นกริยาการริต เช่นในภาษาญี่ปุ่น

Kaeru ga sin-da

The frog died.

Taroo ga kaeru o. koros-i-ta

Taroo killed the frog.

หรือ เมื่อเติมหน่วยคำแล้วทำให้รูปกริยากรรมต่างจากรูปกริยากรรม เช่น

A tree falls down.

John fells the tree.

2. แบบที่แสดงด้วยวากยสัมพันธ์ (syntax) คือการใช้กริยาแสดงการริศ เช่น cause, make ขีดตามนี้เรียกการริศชนิดนี้ว่า productive causative ดังเช่นประโยค I made Joh go.

3.2 การศึกษาการริศในภาษาญอกร

เท่าที่ทราบผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการริศในภาษาญอกรมีผู้เดียวคือ พเยาว์ มีมานัส (Payau Memanas 1979: 145) ซึ่งได้ใช้ไวยากรณ์แทกมีมิก (Tagmemic) ในการวิเคราะห์ประโยคการริศ และให้ลักษณะโครงสร้างประโยคการริศไว้ดังนี้

Cl.caus = $\pm C:np \quad \pm P_1:VP_{\text{caus}} \quad \pm O:np \quad +P_2:kul \quad \pm S:np \quad \pm P_3:VP/\text{reduced clause}$
 $?\text{uəl}$

ซึ่งหมายความว่า ประโยคการริศประกอบด้วย 6 แทกมีม (tagmeme) มีแทกมีม P_2 เป็นหน่วยที่ต้องเกิดเสมอ ส่วนอีก 5 หน่วยจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ แทกมีมผู้ก่อกริยา (causer:C) ซึ่งอาจจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ นั้นเป็นตำแหน่งของนามวลี ตามด้วยแทกมีมภาคแสดงที่ 1 (predicate position:P) ซึ่งจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ เป็นตำแหน่งของกริยาวลีที่เป็นกริยาการริศ และแทกมีมกรรม (object position:O) ซึ่งจะปรากฏหรือไม่ก็ได้ เป็นตำแหน่งของนามวลี และแทกมีมของภาคแสดงที่ 2 ซึ่งจำเป็นต้องปรากฏเป็นตำแหน่งของกริยาวลี /kul/ "ให้" หรือ /?uəl/ "ใช้" แล้วตามด้วยแทกมีมประธานซึ่งปรากฏหรือไม่ก็ได้ อันเป็นตำแหน่งของนามวลี และแทกมีมภาคแสดงที่ 3 ซึ่งเป็นตำแหน่งของกริยาวลีหรืออนุประโยค ตัวอย่างประโยคการริศ เช่น (สัทอักษรในตัวอย่างข้างล่างนี้ใช้ตามพเยาว์ ส่วนสัทอักษรที่ปรากฏในวงเล็บ เป็นสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้)

1. wəj jɔ:m ne:c ?uəl de: the: si: phliət
 (wɛ́j jɔ̀ɔm nèec ?úər déh thèh chíi phliət)
 I dye cloth use it be color black
 = I dye cloth black.

2. wəj pa ? ?uəl de khle ?
 (wɛ́j páa? ?úər déh khlièe?)
 I do use it short
 = I made it short.

พเยาว์ไม่ได้กล่าวว่า P_1 จะเป็นกริยาอะไรได้บ้าง ดังนั้นจากโครงสร้างประโยคการริตที่พเยาว์ให้ไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่ากริยาที่สามารถเติมลงใน P_1 ได้นั้นจะเป็นกริยาตัวใดก็ได้ในภาษานี้ และแทกมีมที่จำเป็นต้องเกิดเสมอคือ /ku/ หรือ /?uol/ แต่จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้เขียนพบว่า /kúr/ หรือ /?úor/ เป็นส่วนที่จะปรากฏหรือไม่ก็ได้ เช่น เราสามารถพูดว่า wéj páa? chòok ?úor déh khlièe? "ฉันทำเชือกให้มันสั้น" หรือ wéj páa? chòok khlièe? "ฉันทำเชือกสั้น" ได้ เนื่องจากพเยาว์ทำการศึกษาภาษาอุษุกรที่บ้านวังกำแพง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นคนละบ้านกับที่ผู้เขียนไปทำการวิจัยจึงทำให้ข้อสรุปเกี่ยวกับประโยคการริตของพเยาว์ต่างจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้เขียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นคนละภาษาย่อย แต่ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (Theraphan L. Thongkum 1980: 35) กล่าวว่าไม่มีความแตกต่างทางด้านศัพท์และไวยากรณ์ของภาษาอุษุกรที่พูดในแต่ละบ้านในจังหวัดชัยภูมิ แต่เป็นความแตกต่างของการออกเสียงบางเสียงของผู้พูดภาษาอุษุกรแต่ละคน นอกจากนี้ผู้บอกภาษาของพเยาว์มีอายุเพียง 24 ปีซึ่งนับว่ายังเด็กอยู่ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (1980: 35) กล่าวว่าในหมู่ผู้พูดภาษาอุษุกรวัยเด็กจะมีการใช้ภาษาไทยปนไปกับภาษาอุษุกรมาก และการศึกษาของพเยาว์ เป็นการศึกษาภาษาอุษุกรทั้งในด้านเสียงและไวยากรณ์ซึ่งนับว่าเป็นการวิจัยที่มีขอบเขตกว้างมาก การเก็บข้อมูลจึงอาจไม่ละเอียดพอ

3.3 สรุปการศึกษาเรื่องการริต

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการศึกษาเรื่องการริตสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.3.1 ศึกษาการริตในลักษณะรูปประโยคซึ่งผู้ที่ศึกษาในด้านนี้มี 3 คน คือ

3.3.1.1 พระยาอุปกิตศิลปสาร กล่าวถึงคำนามที่ปรากฏหลังกริยานุเคราะห์ "ให้" หลังบุพบท "ยัง" และอยู่หน้า "ถูกให้" นามนั้นจะมีความสัมพันธ์กับกริยาที่กล่าวข้างต้นในฐานะผู้รับใช้ให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ประโยคที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกว่า ประโยคการริต

3.3.1.2 บรรจบ พัทธเมธา กล่าวว่าประโยคการริต คือ ประโยคที่มีกริยา "ให้" ปรากฏอยู่หน้านาม และประธานของกริยา "ให้" เป็นผู้ทำให้นามนั้นกระทำการบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งการกระทำของประธานอาจอยู่ในลักษณะอนุญาต บังคับ หรือ ใช้

3.3.1.3 พเยาว์ มีมานัส กล่าวว่าประโยคการริตเป็นประโยคที่ต้องประกอบด้วย

แทกมิมประธาน แทกมิมกริยาหลักซึ่งมีอรรถลักษณะการิตปรากฏอยู่ด้วย แทกมิมกรรม แทกมิมกริยา /kul/ หรือ /?uol/ และแทกมิมอนุประโยค แทกมิมต่าง ๆ ในประโยคการิตที่พเยาว์กล่าวถึง นี่ยกเว้น แทกมิมกริยา /kul/ หรือ /?uol/ เป็นแทกมิมที่จะปรากฏหรือไม่ก็ได้

3.3.2 ศึกษาการิตในลักษณะความสัมพันธ์ของประโยคที่ไม่ใช่ประโยคการิตกับประโยค การิต กล่าวคือ ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของประโยคกรรมกับประโยคกรรมบางชนิดซึ่งใช้วิธี อธิบายความสัมพันธ์ต่างกันไปคือ

3.3.2.1 ไลอ้อนส์ ศึกษาความสัมพันธ์ของประโยคการิตกับประโยคกรรมโดยการ ใช้กฎปริวรรตซึ่งจะทำให้ประโยคกรรมแปรมาเป็นประโยคกรรมการิต ประโยคกรรมการิต แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ประโยคกรรมเดี่ยวซึ่งเป็นการแปรมาจากประโยคกรรมโดยการใช้อกฎปริ- วรรต ซึ่งทำให้ประธานของประโยคกรรมกลายมาเป็นกรรมของกริยาในประโยคกรรม และประ- ธานของประโยคกรรมมีหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา ประโยคกรรมเดี่ยวที่แปรมาจากประโยคกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

ก.1 ถ้าประธานของประโยคกรรมเป็นผู้กระทำกริยา รูปของกริยาในประโยค กรรมจะเหมือนกับรูปของกริยาในประโยคกรรม

ก.2 ถ้าประธานของประโยคกรรมไม่ใช่ผู้กระทำกริยา อาจแบ่งได้อีกเป็น 2 ประเภท คือ

ก.2.1 รูปกริยาในประโยคกรรมเหมือนรูปกริยาในประโยคกรรม

ก.2.2 รูปกริยาในประโยคกรรมต่างกับรูปกริยาในประโยคกรรม

ข. ประโยคกรรมการิตซับซ้อน ประโยคกรรมชนิดนี้มีลักษณะโครงสร้างลึก แบบที่ประโยคกรรมเป็นอนุประโยคปรากฏในภาคแสดงซึ่งมีกริยาแสดงการิต เป็นกริยาหลัก

3.3.2.2 เซฟ กล่าวว่า การิตเป็นอรรถลักษณะแปลงหมวดคำประเภทหนึ่งซึ่งใช้ ในการแปลงประโยคกรรมที่มีรากกริยา เป็นกริยาแสดงการ เปลี่ยนแปลงให้กลายเป็นประโยคกรรม ที่มีกริยาเป็นกริยาแสดงอาการและการ เปลี่ยนแปลงและมีความหมาย เป็นการิต

3.3.2.3 ชิบาดานี กล่าวว่า การิตมี 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

ก. แบบที่เติมหน่วยคำที่เรียกว่า lexical causative ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบย่อยคือ แบบที่เติมหน่วยคำแล้วทำให้รูปกริยาอาการ เหมือนกับรูปกริยาอาการ และแบบที่เมื่อเติมหน่วยคำแล้วทำให้รูปกริยาอาการต่างไปจากรูปกริยาอาการ หรือมีรูปหน่วยคำที่เติมปรากฏร่วมด้วย

ข. แบบที่เติมกริยาแสดงการริตซึ่งจะทำให้ประโยคกรรมไปปรากฏเป็นอนุประโยคในประโยคกรรม

3.4 คำจำกัดความของการริต

จะเห็นได้จากตอนที่ 3.1 พระยาอุภิตศิลป์สาร (2514: 119) ใช้ "การริต" เพื่อหมายถึง ประโยคที่บอกความสัมพันธ์ของนามกับกริยาในฐานะผู้รับใช้ อย่างไรก็ตาม ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "การริต" มิใช่ "การริต" ตาม คำ ท่องคำวรรณ (2514: 60) และ บรรจบ พันธุ เมธา (2515: 173) และคำว่า "การริต" จะหมายถึง ประโยคที่มีลักษณะ 2 อย่างแรก และมีลักษณะที่ 3 หรือ 4 อีกหนึ่งลักษณะต่อไปนี้คือ

1. ต้อง เป็นประโยคที่กล่าวถึง เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ซึ่งเกิดต่อเนื่องกันและมีความสัมพันธ์กันโดย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เป็นสาเหตุให้เกิด เหตุการณ์อีก เหตุการณ์หนึ่ง เหตุการณ์ทั้งสองนี้อาจปรากฏในรูปประโยคทั้ง 2 เหตุการณ์หรือปรากฏเพียง เหตุการณ์เดียว ถึงแม้ว่าจะปรากฏในรูปประโยคเพียง เหตุการณ์เดียว แต่ประโยคนั้นก็คงแสดงความหมายถึง 2 เหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว

2. เป็นประโยคที่สามารถตอบคำถามว่า ก.ทำอะไร. ได้ (Anderson 1971: 64-77) เช่น ประโยค เขาฆ่าแดง กับ เขาอ่านหนังสือ "ฆ่า"จะถือเป็นกริยาการริตเพราะกริยานี้ทำให้แดงเปลี่ยนแปลงจากมีชีวิตเป็นไม่มีชีวิต และสามารถตอบคำถามข้างต้นได้ แต่ประโยคหลังไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้จึงไม่ถือเป็นกริยาการริต

3. เป็นประโยคที่มีหน่วยหน้าศัพท์ปรากฏร่วมกับกริยาหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของนามที่เป็นกรรมทั้งในด้านกายภาพ (physical condition) หรือด้านจิตใจ (mental condition) หน่วยหน้าศัพท์นี้เรียกว่า หน่วยหน้าศัพท์การริต และรูปของกริยาดังกล่าวจะเป็นกริยาอาการซึ่งต้องมีรูปของกริยาอาการปรากฏเป็นคู่กันด้วย เช่น

wéj	<u>tapáak</u>	thúup	กับ	thúuj	<u>páak</u>
ฉัน	ทำแตก	ไม้		ขาม	แตก
ฉัน	ผ่าไม้			ขาม	แตก

ในที่นี้ *təpáak* ซึ่งเป็นกริยากรรมและ *páak* ซึ่งเป็นกริยากรรมมีรูปคล้ายกัน แต่ *təpáak* มีหน่วยหน้าศัพท์การิต /te-/ ปรากฏร่วมด้วย กริยา *təpáak* ซึ่งเป็นกริยากรรมซึ่งเมื่อ *wéj* กระทำกริยานี้แล้วก็ทำให้ *thúup* มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ คือ แยกออกจากกัน เป็นชั้น ๆ

4. เป็นประโยคซับซ้อนที่มีกริยาหลักเป็นกริยาแสดงการิต /páa?/ "ทำ" หรือ /?úor/ "ให้" กริยาทั้ง 2 ตัวนี้จะต้องตามด้วยอนุประโยคเสมอ เช่น

wéj páa? nci? nkít

ฉัน ทำ น้อง ตกใจ

ฉันทำให้น้องตกใจ

wéj ?úor púur khlàw

ฉัน ให้ นกเขา ชัน

ฉันทำให้นกเขาชัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย